

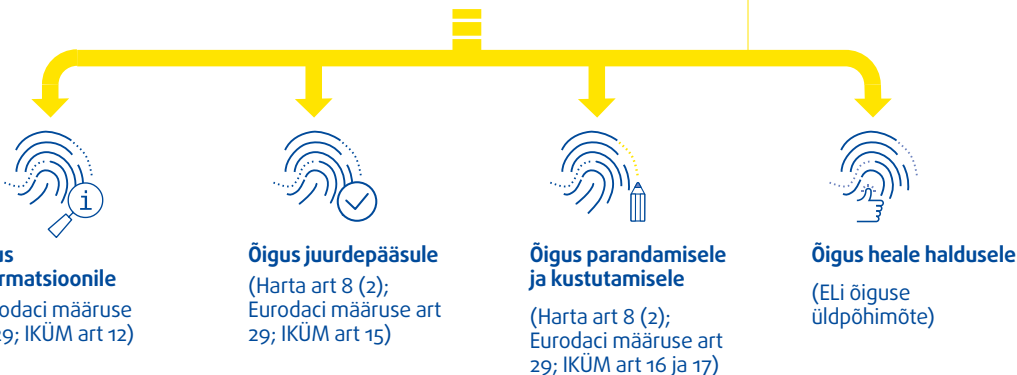
Õigus teabele: — juhend ametiasutustele sõrmejälgede võtmisel Eurodaci jaoks

Välispiiril kinni peetud varjupaigataotlejatel ja rändajatel on kohustus anda oma sõrmejäljed. Sõrmejälgede võtmisel on isikutel õigus aru saada, kes ja miks nende isikuandmeid töötleb. Neil on õigus teada, milliseid andmeid säilitatakse ja kui kaua. Nad peaksid teadma, kuidas neile andmetele juurde pääseda, neid parandada ja kustutada, kui tegemist on vigadega, ning kelle poole sel eesmärgil pöörduda.

Praktikas on ametnikel keeruline anda sõrmejälgede võtmise ajal teavet andmetöötluse kõigi aspektide kohta. Inimesed ei tea sageli, miks nad oma sõrmejäljed annavad ja mis nendega juhtub.

See teabeleht aitab ametnikel ja ametiasutustel teavitada varjupaigataotlejaid ning rändajaid arusaadaval ja kättesaadaval viisil nende sõrmejälgede töötlemisest Eurodac-süsteemis.

Kohaldatav ELi õigus saada teavet Eurodaci toimuva biomeetriliste andmete töötlemise kohta

Mis on Eurodac?

Eurodac tähendab *European Asylum Dactyloscopy* – see salvestab, töötleb ja võrdleb välispiiril kinni peetud varjupaigataotlejate ja rändajate sõrmejälgi.

See aitab kindlaks teha ELi liikmesriigi, kes vastutab varjupaigataotluse läbivaatamise eest.

Tulevikus salvestatakse lisaks sõrmejälgedele ka nimi, näokujutis ja muud isikuandmed.

FRA koostöö varjupaigataotlejatega on välja toonud, et teave on kõige tõhusam, kui:

- see esitatakse nii kirjalikult kui ka suuliselt;
- tõlk on kohal või küsimuste korral kergesti kättesaadav;
- esitatakse kogutud isikuandmete koopia. See aitab kasutada õigust andmetega tutvuda ning neid kustutada ja parandada.

↘ Kuidas teavet anda?

Teave peab olema:

- esitatud sõrmejälgede võtmise ajal;
- lühike, läbipaistev, arusaadav ja kergesti kättesaadavas vormis;
- kirjutatud selges ja lihtsas keeles, kohandades seda haavatavate isikute, näiteks laste vajadustega;
- esitatud vajaduse korral suuliselt;
- keeles, millest isik aru saab.

Allikas: Eurodaci määrus 603/2013 (artikkel 29),
Isikuandmete kaitse üldmäärus 2016/679 (artikkel 12).

↘ Mida saate teha?

- Tehke kättesaadavaks Euroopa Komisjoni Dublini menetlust käsitlev standardbrošüür asjakohastes keeltes.
- Töötage välja kergesti mõistetav materjal (nt infolehed, videod, plakatid).
- Muutke teave elektrooniliselt kättesaadavaks ja vastutava töötleja veebisaidil hästi nähtavaks.
- Korrake teavet, näiteks rühma infotundides.
- Andke olulist teavet suuliselt lihtsal viisil (näiteks teave, mis on märgistatud kõlari sümboliga 📣).

Milline teave anda?

- Kirjalik teave
- Suuline teave

ELi õiguse kohaselt tuleb esitada järgmine teave:

Selgitage, et sõrmejälgede andmine on kohustuslik

iga üle 14-aastase varjupaigataotleja ja rändaja puhul. Need registreeritakse ELi sõrmejälgede andmebaasis (EURODAC).

Selgitage, mida säilitatakse

Kümme digitaalset sõrmejälge, sugu, sõrmejälgi võttev riik, varjupaigataotluse esitamise koht ja kuupäev (vajaduse korral). Muid isikuandmeid ei säilitata. Juhul kui ametiasutused koguvad rohkem isikuandmeid riiklikel eesmärkidel, näiteks nime või vanust, tuleks rändajaid teavitada täpsete andmete esitamise tähtsusest.

Teatage, et sõrmejälgi säilitatakse 10 aastat

(varjupaigataotleja puhul) või 18 kuud (ebaseadusliku rändaja puhul). Pärast seda kustutab Eurodac andmed automaatselt.

Märkige, et pädevatel varjupaiga- ja immigratsiooniasutustel on andmetele juurdepääs.

Andke teada, miks sõrmejälgi kogutakse

Näiteks: „Võtame teie sõrmejäljed, et näha, milline ELi liikmesriik vastutab selle üle otsustamise eest, kas teil on õigus riigis viibida või mitte. Kui kolite teise ELi liikmesriiki ilma loata, on oht, et teid saadetakse tagasi riiki, kus te esimest korda registreerusite.“

Märkige, et politseil ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametil (Europol) on rangetel tingimustel juurdepääs andmetele.

Selle eesmärk on ennetada, avastada ja uurida terroriakte ja muid raskeid kuritegusid. Päritoluriik ei saa andmetele juurde pääseda.

Esitage teave isiku õiguste kohta:

— pääseda juurde andmetele ja saada nende koopia ning neid parandada ja kustutada, kui esineb vigu;

 Teavitage teda vajalikust protseduurist:

kelle poole pöörduda, kuidas seda teha, milline on vastuse esitamise ajakava. Seda peab tegema vastutav töötaja.

— esitada kaebus.

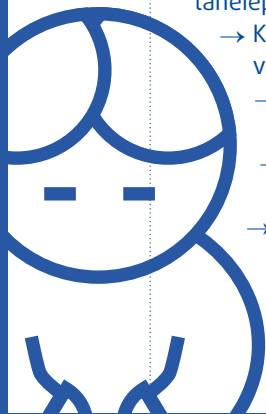
 Teavitage teda vajalikust protseduurist:

selleks esitage andmete kaitsmise eest vastutava riikliku andmekaitse järelevalveasutuse kontaktandmed.

Lapsed

Lapsed on eriti haavatavas olukorras ja vajavad erilist tähelepanu. Eurodaci eesmärkide jaoks on seaduslik ainult sõrmejälgede kogumine 14-aastastelt ja vanematelt lastelt. Lastel on oma isikuandmete suhtes samad õigused kui täiskasvanutel. Alla 18-aastastel lastel on õigus saada teavet lapsesõbralikul viisil. Käituge järgmiselt:

- Naeratage, olge sõbralik, viisakas, empaatiline ja tähelepanelik.
- Kohandage lähenemisviisi ja keelt vastavalt lapse vanusele.
- Rääkige piisavalt selgelt, et lapsed saaksid teid korralikult kuulata.
- Kasutage visuaalseid abivahendeid, näiteks videoid või lapsesõbralikke voldikuid.
- Kontrollige, kas lapsed on teie esitatud teabest aru saanud.
- Lubage lapsevanemal, eestkostjal ja/või lapsega kaasas oival usaldusisikul viibida lapse juures.

Sõrmejälgede andmata jätmine

Füüsiliste vigastustega varjupaigataotlejad ja rändajad ei pruugi suuta oma sõrmejälgi anda. On ka neid, kes võivad nende andmisest keelduda. Sõrmejälgede andmise nõuete täitmata jätmise korral võib korduv teavitamine ja tõhus nõustamine vähendada sunnimeetmete võtmise riski. Sellega seoses vt: [FRA seisukoht Eurodaci jaoks sõrmejälgede andmise kohustuse mõju kohta põhiõigustele](#).

Allikad

- 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 603/2013 Eurodac-süsteemi loomise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 180, 29.6.2013, lk 1 (Eurodaci määrus)).
- 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset selliste andmete vaba liikumisega seotud isikuandmete töötlemisel ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 95/46/EÜ (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1 (isikuandmete kaitse üldmäärus)).
- Komisjoni 30. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärus nr 118/2014, millega muudetakse määrust nr 1560/2003, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest (ELT L 39, 8.2.2014, lk 1, 10.-12. lisa). (Komisjoni teabelehed Eurodaci kohta)
- FRA-EDPS-CoE-EIK (2018), Euroopa andmekaitseõiguse käsiraamat, 2018. aasta väljaanne.
- FRA (2015) „Eurodaci jaoks sõrmejälgede andmise kohustuse mõju põhiõigustele“.
- Komisjoni talituste töödokument Eurodaci määruse rakendamise kohta seoses sõrmejälgede võtmise kohustusega, SWD(2015) 150 final, Brüssel, 27.5.2015.

FRA – EUROOPA LIIDU PÕHIÕIGUSTE AMET

fra.europa.eu

[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)

twitter.com/EURightsAgency

[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)

© Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, 2021

Luksemburg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021

Print ISBN 978-92-9461-389-9 doi:10.2811/488872 TK-03-19-638-ET-C

PDF ISBN 978-92-9461-360-8 doi:10.2811/114267 TK-03-19-638-ET-N

Mõned ikoonide elemendid on pärit: © iStock.com/Marvid; © iStock.com/vasabii;

© iStock.com/da-vooda

Selle dokumendi ((Right to information — Guide for authorities when taking fingerprints for EURODAC) on inglise keelest tõlkinud riikide andmekaitseasutused. FRA ei vastuta käesoleva tõlke eest.

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus